

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Brevis Summa errorum, convictorum, & calumniarum, quæ in Apologia
Vincentii Baronis continentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](#)

quoniam Soto sentiat. Professos dum taxat veros & paucos religiosos esse, cum tamen per Bullam Gregorii VIII. fecerit se probandum sit. Sed librum abiecto, longe ab aliace dignissimum. Unum restat, quod voluntate probe scio, penes te esse indiculum, seu immunitam illarum calumniarum, quas libertiore filio Imanuelli prima illa sua Apologia, ab Alexando VII. jure damnata. Vincentius Baro vobis & Societatem velut affinitatis & gratissimum mihi afferit in capitulo illius multificeris; præsertim cum alia intentione, utramque, ita optimis quibusunque quippe non hisque, utjam supra diximus tam dira eo quod refutantur, quod exponuntur.

¶ 17. ATRIUM. Cum de homine isto in hoc congre-gationem aliter, tenorem cum forte ad manum eius, necum detuli, en tibi, adscriptis paginarum numeris illius primi Voluminis, quod deinde, mutante, in quinque tomulos, adjunctis quibuslibet, distributum est, tu leges.

MAEVIS SUMMA ERRORVM, CONVENTUUM & CALUMNIARVM, QUE IN APOLOGIA CONTINENTUR.

¶ 18. Imponit Theophilo, quod in Cardinales pro Dominicano, graciliter, quasi vero pauci Dominicani certi non possint, nisi Eminentiss. Principes dantur.

¶ 19. Quod nec Summo Pontifici, nec Ecclesia prius templa tamen pro Pontifice iustum voluntaria interdictum Pontificalia, ex multis opusculis refutatur.

¶ 20. Quod enatur, Dominicanam familiam patrem. Hoc gratis dicitur; & totam vitam in distinctionibus transigerit, quis surgia, scandala, Ecclesia ritum & cachinnos pepererunt: illum scandalum, activum se illicet, præbuit: Homo auctor profecto non noverat.

¶ 21. Quod nihil Sanctum, nihil sacrum, in ejus carmine ingenio fuerit, & in caput Principis armamentorum, nane vero bonus senex literantur & docentes?

¶ 22. Falcat hic auctor & rider constitutiones societas; dicit enim non esse ius Societati reprehendere, in quo, male citat dictas constitutiones idicatio per Graecum, serupulum à Suarezitate in eodem à Cardinali de Lugo facile effundit.

¶ 23. Multas calumnias ab Aemulis & manifestis contra Societatem sparsas ex industria agentis. Verbi gratia, quod in ea Xavieri zelus permutatus sit; quod Iesuita Missionarii lucro ambiens, & uniones porci in Indias, quam a missione eant, &c. Nihil ad haec, quia falsa est accusatione.

¶ 24. Imponit Theophilo, quod Dominicanos in pontificium, Ecclesia, bonorum omnium genus humani Hostes, & mori ac divini iudiciorum, Ecclesiam hereticis ridendum præbeat: Malle, cura e ipsum.

¶ 25. Idem esse ait Dominicanos Theophilus, quod sunt Calvinistæ Beccano. Nihil utquam

¶ 26. ad 12. Multa eaque gravissima Theophilus affingit, quo jure, viderint qui iudicent.

¶ 27. Horribile, ut vocat, scandalum illi affin-

dit, sed merum Baronis somnum fuit.

Pag. 15. Fingit 120. articulos contra Decalogum & ex variis auctoribus Societatis exceptos fuisse, sicut erit, mera calunnia; additique, Theophilum cum hæreticis impietate, cum sycophantis, calumniis certare. Immeritum elogium.

Pag. 19. Dicit doctrinam D. Thom. Theologicam scilicet Philosophicam, moralem, &c. ab omni proutus errore etiam materiali immunita esse: omnes igitur illius Tomi libris canonici accessendi.

Pag. 20. Dominicanorum ordinem à Luca Wadiago & Alephonio de Castro depresso queritur; & quodquot à Thomistarum doctrina recedebant, in errores lapsos fuisse dicunt: omnes igitur, præter Thomistas: vñ Scoto, D. Bonaventura, &c.

Pag. 21. In Societatem gravissime debachatur, & Iesuitis verbilla Augustini applicat, sunt quidam inflati uires, spiritu elationis pleni, superbia morbotumentes, tum hæc addit, philacteria dilatant, omnia sua laudant, nihil inter sua, non sanctum, non rectum esse, volunt, & in nullo suos deficeret unquam ex iis nullus errare, omnes Sanctos esse, Doctos, Martyres, Athletas, Heroes, ac demum tribuit cui libet, ex suis, etiam gregario, quod magnam librorum vim ediderit; idque, circa vel minimum lapsum: Quis quæso hæc unquam, ubi, quando.

Pag. 22. Dicit Marc. Antonium de Dominis, cum defecit à fide, Iesuitam fuisse; quis necrit, Archiepiscopum Spalatensem tunc extrisse? nec unquam professionem emisisse in Societate.

Pag. 23. Societati aliquid dimisso, vel ejectos exprobaret, latius est, malos & ineptos eici, quam refineari.

Pag. 24. Ludit Pium virum Alfonsum Rodriguezum, inquit, teneatis amici; vix Easmus, aut Buchananus tam impie Theophilum reprobum vocat: iudicatio sua, Baronis voto Deus non metitur, addit, D. Thomam esse regulam fidei: fed aliam non agnoscimus, quam verbum Dei seu scriptum se tradidit, & Ecclesiam.

Pag. 25. Agidium Romanum, auctorem celebrimum D. Thomæ corruptorem, non defensorem vocat. Nulli certè plus debet D. Thomæ doctrina,

Pag. 26. Dicit Theophilum posuisse in cœlum os summ. Quia Canum, Bannem, Soto, & paucos alios Thomistas perstrinxit; Thomista igitur sunt cœlum Ecclesie.

Pag. 27. Magistri S. Palati munus Jesuitis exosum esse dicit: immo gratissimum, modo bene, ut sit, administretur.

Pag. 28. Excusat Combeffisium, quod in quaestione de duplice capite Ecclesia, Arnaldo adhæserit; idit, quaestione esse difficultem, & utrumque de illa bono animo scripsisse: bonum animum errantibus ab Ecclesia damnati nemo prudenter laudavit.

Pag. 29. De quaestione Conceptionis Deiparae ita loquitur, ut suam opinionem, quæ maculatam adstruit, potiorem esse satis clarescere; addit Theophilum sue causæ diffisum, quæ nimis Conceptionem Immaculatam sustinet. Vocat nomen & fidem loquendi ex cathedra & definiendi credenda iudicium: uno verbo plus dicit, quam si nude & differte suam opinionem exponeret, & solitus argumentis firmarer censuras per constitutiones Apostolicas latas non veretur.

Pag. 30. 39. 40. Idem argumentum prosequitur; negat definitum, piam illam sententiam esse, quæ immaculatam conceptionem tenet; vult eaque definitam, suam esse probabilem; & per decreta Pontificia

tificia utriusque partis probabilitatem iisdem verbis
æquè constitui, excusat etiam Combeſſum in iis,
qua scriptis contra ſeluum conceptionis; an forte li-
berius poterat, si nulla Bullæ extarent?

Pag. 44. Dicit omnes Theologos, præter Thomi-
ſtas, non lequi verbum Dei, nec SS. Patrum vef-
tigia, fed una dumtaxat niti ratione naturali. Non ſunt
igitur Theologi; quia ex locis Theologis non ra-
tioſinatur.

Pag. 46. Et dicit, Theophilum jus vitæ ac necis in
Dominicanos omnes ſibi arrogare, ille igitur ſe De-
um facit. Item vocat illum irreverentissimum, impi-
ſimum, impudentiſimum, lividum, temerarium.
Egregia certè laudum Epithera.

Pag. 48. & 49. Officia Magistri S. Palati, S. Inqui-
ſitionis, Librotrum cenzuræ aliaque hujusmodi vult
auctor, haberi & posſideri à Dominicanis, hæreditario
jure, & eſe ordinis Patrimonium. Viderit Rom, Pontif. cuius eſt ad nutum de illis diſponere: hoc
item jus ait; antiquiſimum eſſe; quod ſine deſtru-
ctione totius Ordinis violari non poſſit. Erit profe-
cto, qui valde dubitet.

Pag. 50. Imponit Theophilo, quod universum
Prædicatorum ordinem delere meditetur.

A pag. 51. ad 55. Laudes in ſuos accumulat, eaſque
selectiſimis. Plurimum gratulor.

Pag. 52. Dicit, fidem & auctoritatem Rom. Pon-
tificis à Theophilo everti; nemo tamen forte ad illam
adſtruendam, melius & liberius, quam ille, ſcri-
pit.

Pag. 54. & 55. Defendit Canum & Sotum, in eo,
quod post Bullam Leonis X. & Concil. Lateran.
Montes Pietatis dannarunt Caſetanum item in eo,
quod dicit, aliquot Pontificum Bullas, male & fine
clauſulis, qua prius inerant impreſſas fuſſe. Heu! ſi
quidpiam tale Jeſuita ſcripſiſſent.

Pag. 58. Dicitum privatum & incertum. Pii V.
conſtitutionibus aliorum Pontificum editis & pub-
licatis & equiparat. Quod certè nullus Catholicus ad-
mittat.

Pag. 56. & 57. Dicit, non poſſe definiri ab Eccle-
ſia, abſolutionem moribundi, prout in Rituſi Ro-
mano preſcribitur, eſſe probabiliter validam; ſic e-
nīm intelligitur; nec a Leone X. deſiniri poūiſſe,
Montes Pietatis non eſſe uſurarios; quaſi verò Deſi-
nitio Eccleſie ad mores etiam non extendat.

Pag. 59. Idem prosequitur, & afferit, certitudinem
fidei elle non poſſe in iis, qua ad uſum & mores per-
tinent; ac proinde, inquit, in iis, non obſtantibus de-
clarationibus Apoſtolicis, cuque ſuum ſuper hoc
arbitrium relinquit, niſi Eccleſia declarare poſſit
materiam & formam Sacramentorum, quid quoſi
illi relinquitur?

Pag. 60. & 61. Ludit Rituale Romanum à Paulo
V. approbatum, & toti Eccleſiæ propositum; vult
autem, per illud, nullam obligationem imponi ad-
ministrandi ſacramenta ſub tali materia, & forma;
neceſſoſi moribundum, ut in Rituſi preſcri-
bitur; ſed elle meramhortationem. Cuncta haec ſen-
ſum Catholicum parum olenſt.

Pag. 62. Dicit, ſententias diſputabiles ab Eccleſia
deſiniri non poſſe; quod ſpectet, maniſteſtum eſt; in-
de quippe utrique ſententia ſua indemnitati con-
ſultum eſt vult; nimirum de Conceptione, & de au-
xiliis.

Pag. 67. Eccleſiam contra ullum S. Thomæ di-
ſum deſinire nihil poſſe, afferit. Eſtigitur Canoni-
cus ſcriptor.

Pag. 72. Vult, impoſitionem manuum per Apo-

ſtos professionem religioſam eſſe; temere pro-
ficiat dictum, ſi quod aliud addit; ibidem, Jeſuitas, il-
los enim ſatis indicat, ex puro labore, infideli do-
ctrinæ S. Thomæ, quam tamen docent, defendunt,
& doctiſimiſi illuſtrant commentariis.

A pag. 73 ad 80. Niſius eſt in deprimenta, & ex-
tenuanda auctoritate Eccleſiæ, diſpenſandi ſuper
voti & profiſione, quia ſcilicet in hoc puncto,
iſle cum ſuis adverſatur, ceteris omnibus reclama-
tibus.

Pag. 83. Vult, Religioſos Societatis, ante profes-
ſionem ſolemnem, non eſſe perfecte Religioſos
Gregorius tamē XIII. singulari Bulla oppoſitum
declaravit.

Pag. 85. & 87. Canum plus aequo extollit, eum-
que defendit, in eo, quod ſcripti Eccleſiam erat
poſſe in approbatione, & confirmatione instituti re-
ligionis. Parum aequus in Societatem animus illum
eō adduxit.

Pag. 88. & 89. Societatem fugillat, adductis iis lo-
cis, quæ jam olim politici & Hæretici contra il-
lam ſparſerunt, & ſpargunt etiam nūm; verbi gra-
tia, quod ſuperbum nomen aſſumpſerit, quod exi-
tarit diſputationem de auxiliis, ut ſanctæ Inquisi-
tionis Officium Dominicanis eriperet, quod perſons
quantumlibet facinorofas & infames admittat,
quod lites, diſidia & ſchismata inducat; haec ipſe
libens recitat & recantat: ſed cuncta haec ridicula,
fallſa, & mera calumnia.

A pag. 90. ad 99. Lites illas denuo luſcitat, que
Dominicanos & Franciſcanos olim ferrebat; luſ-
cillatque variis ordinis ſcrapiſci Hiftoricos. Bro-
vius non ita pridem præluferat.

Pag. 105. Legendas, ut vocant, omnino fabulo-
fas Claudiuſ à Rora, & Jacobi de Voragine An-
naliſis Baroniuſi & equiparat: addit, Caſum noluisse
emaculare Baroniuſi Annales: Caſus tamen obiecerat,
antequam ii prodiſſent; ſubnecit, doctiſimum
quemque Jeſuitarum à Combeſſo eloquentia &
eruditio in infinitis partibus ſuperari; doctiſimum,
inquit, ſive hujiſ, ſive Superioris ſeculi; & totelle
dores Combeſſi, ut ſi quis putet Jeſuitarum quen-
piam eam affequitum, cœcū & ſtultus censendus
ſit: & equiparat demum Baronum, in laſpu, cum
Surio. Tritum illud, omnis comparatio odiſſabili
maxime locum haberet: ut ut sit, conſtat, Baro-
num, & Combeſſum in hoc potiſſimum conve-
niere, quod uterque de Magni Baronio parum hono-
rifice ſcriperit. Conſtat etiam, Combeſſi librum
jure ac merito conſuixiſſe.

Pag. 107. 108. 109. Dicit, Theophilum exca-
tura eſſe rabie & execrabilē, ad ſummuſum tem-
eritatis & impudentiæ veniſſe, pudorem ejuratiſſe &
conſcientiam, en Seletoſ Baronis eloquentiaſi
florē. Sed mirum eft, quod addit ſaſilem eventum
cauſe Jansenianæ Thomiſtiſ unice debeti. Credit
poſteri.

Pag. 110. Hinc liberat Nolanum, Reginaldum, &
de Furno, ab inuſta iis nota.

Pag. 114. Aſſingit Theophiluſ literas, quas ille
nunquam ſcripſit, nimirum ſine die, confule, u-
tulo.

Pag. 114. Aſſerit, Rosarium eſſe manuale Evan-
gelicum & Evangelii complementum, quo Eccleſiam
erroribus Dominicanus Ordo purgavit. Perſi-
net igitur ad fidem, ſi eft complementum Evangelii;
deinde an forte nunquam Eccleſia erroribus
purgata eft, antequam piuſſimus ille S. Rosarii uſu
inſtitueretur.

tiam, ja^ctantiam, ostentationem, fastum, superbiā ex^aggerat, & vocat gloriā mancipia. Parciūs ista vi-
ris.

Pag. 148. Dicit, Scotum scripsisse tantum de Theologia super quartum sententiarum; multum sanē veritas in Scoto; sed typorum fortē mendum est, quartum pro quatuor.

Pag. 149. Catechismus Romanus, inquit, Jesuitis displacebat, propter prædeterminationem Physicam, cui liber faveret, & splendorem eloquentiæ quo nitit, iisque ja^ctantiam auferat: ex illorum, inquit, officina, nihil prodit par. Nec displacebat, nec prædeterminationi faveret. Libro stylum Paulus Maturius commodavit; ceterū, ut jam dixi, comparationes sunt odio: delibri auctoritate: jam di-
ctum alias.

Pag. 149.150. 151. Notat aliquot propositiones quas ex auctoribus Societatis excerptas esse, dicit; sed mera calumnia est; unde nec libros, nec loca citat.

Pag. 152. Damnat Molinam, eumque dicit, contra Augustinum & Thomam irreverenter scripsisse, eo quod aliqua ex prædeterminatione physica dea-
xerit, quæ absurdā esse videntur. Nihil contra SS. Au-
gustinum & Thomam scripsit, ne dum irreverenter, quo verò ad ea, quæ deduxit, coram examinetur con-
sequentia.

Pag. 153. ad pag. 165. damnat alios Societatis auctores, nimurum Vasquem, Caussionem, Mariana, Raynaudum, Sirmundum, Petavium, Adamum, Martinonum, eo quod, inquit, S. August. molliant, iisque sententiam de prædestinatione ante prævisa merita non sequantur; licet opposita hoc tempore sit communior. Illorum autem loca multipli-
cī parenthei de honestat, & in alium tensum de-
torquet ipse potius damnandus, qui tam celebres
auctores damnare non timet.

Pag. 180. Sine opinione, inquit Thomistica, quæ distinguit essentiam ab existentia, mysteria fidei ex-
plicari vix possunt; rem magnam narras, Vincen-
ti Baro, sed falsam & ridiculam.

Pag. 181. Vult, augmentum gratiæ non fieri, eo in-
stanti, quo producitur actus meritorius, sed post
multos etiam annos. Erroris notam huic dicto in-
rere non dubitem.

Pag. 196. Homines illi (sic loquitur de Jesuitis) nunquam volunt admittere, suos in quopiam errasse, ab omni errore se immunes ja^ctant, hæreses suas vo-
lunt esse bene dicta. Detulerunt tamen P. Thom.
Bonartem, isdem etiam affingit hanc proposi-
tionem, aliis Deus est posibilis. Auctorem appellare debuisset.

Pag. 197. Non debuit, inquit, ab his hominibus, ita Canus tractari; Homuncionibus, inquit, Deo
gratias.

Pag. 198. Defendit Cani sententiam, quod ma-
trimonium, nutibus factum validum non sit: vñ mu-
tis, & quod Sacerdos illius Sacramenti sit minister;
duabus lineis, duos errores.

Pag. 199. Hanc etiam plausibilem esse, dicit,
quod icilicet Christus tempore passionis, gaudio
beatifico caruerit. Eadem huic notam inurendam
puto.

Pag. 201. Item istam Sotī, quod scilicet ordo ille
religionis nomen non mereatur, qui Chorum non
habet. Sed ad Bullam Gregorianam provoco.

Pag. 202. 204. 205. Valentiam insipienter loquun-
tum esse, dicit: insipient reverā dictum. Imponit
Patri Vasquez, quasi dixerit, hominem mereri vi-
tam æternam, per actus merē naturales. Nunquam

hoc dixit Vasquez. Item Patri Salmeron, quasi scripsit, praeceptum de correctione fraterna perniciem esse, depravat illius propositionem, mutat hypothecam in absolutam; mera agitur calumnia est; nullibi fere Salmeron solidius, imponit etiam Sirmondo; & citat in hanc rem prima Novatorum capita: Hinc sanè non mirum, si Novatoribus in omnibus favet.

Pag. 207. 211 Dicit, Amicum male sustinere personam Catholicorum, eique affingit quandam opinionem singulararem; cum tamen ille communis se adhaerere differre fateatur. Amicus certè Catholicus & dominus scriptor est.

Pag. 214. Dicit, à Ripalda duobus Tomis de ente supernaturali, ens supernaturale funditus destrui; novum igitur ens supernaturale Baro sibi fingit.

Pag. 215. Dicit, Gravinam contra Bellarminum antiquarum Religionum honorem defendisse, eidemque Bellarmino exprobaret, ampullosum, ut ipse appellat, Societatis laudationem, cum aliorum ordinum depressione conjunctam. Utinam deceptus fuisset Bellarminus, cum scripsit antiquos ordines à primo fervore a spiritu defecisse.

Pag. 216. Summopere laudat Gravinam hujus facti; cum tamen ferre non possit modestas laudes à Rectore Conimbricensi Suari aspergas, & ampullosum laudationem iterum vocet; proh quam jactabundi, inquit, quam aiupullosum sunt isti Homines, quos etiam audacie insimulat: Quid rei sit, satis video; prima illa capitula Societatis nostræ ferrenon potest; ubi doleat, omnes sat vident.

Pag. 218. Pauca Baæzæ dicta absurdissima & fallissima esse, dicit, & multa eidem imponit: Iste homines, inquit Baro de nostri, nunquam volunt videri errasse, & hoc illorum cordibus insidet, sua scripta à Spiritu Sancto dictata fuisse: nunquam revera diximus, penes nos esse regulam fidei, ut quidam alii, quos Baro novit, & scimus, nos esse homines errori obnoxios.

Pag. 219. Approbat Gravinam dictum, ut Catholicum, quod scilicet omnes Congregationes ab omni errore immunes sint: temerarium sanè dictum, ne quid acerbius dicam.

Pag. 220. Lovaniensem Academiam plus æquo extollit, quasi verò in ea non fuerint Bajus, Jansoni, Janßenius, Calenus, Fromondus, Sinnichius, Pontanus, &c.

Pag. 235. Sugillat Jesuitas, atque illorum Ecclesiæ versas esse in solitudinem, ac proinde, pra invidia, Theophilum scripsisse opusculum de Communione pro mortuis; primum illud falsum est ubique, ut plurimum hoc forte in votis Baroni esset; alterum verò temerè pronuntiatum & judicatum. Unus Deus cor hominis scrutatur.

Pag. 236. Docet, unum pro alio vivente lucrari posse indulgentiam: nihil certè magis contra usum Ecclesiæ additum, omnia Sacramenta delere aliqui poena temporalis, ex opere scilicet operato; hoc etiam valde novum est: nempe hoc loco agitur de satisfactione alteri applicanda.

Pag. 238. Ex eo, quod Eucharistia cibus sit sumenti, vult prodeste alteri ex opere operato. Singulare profectò dictum.

Pag. 239. Dicit, Theophilum æternam damnationem vitare non posse, saltem si Evangelio fides habenda sit: igitur de fide est, nimirum ex Evangelio, Theophilum damnum esse; quia jam obiit; Quis novus Radamantus animos detruit in orcum?

Pag. 245. Si S. Congregatio, inquit, Opusculum Theophilii de Communione pro mortuis non prohibuisset; Theophilus brevi cultum imaginum & suffragia pro mortuis tanquam errores populares traduxisset. Temerè judicatum, & dictum malignè.

Pag. 249. & 250. Libertatem explicat modo plu quam Platonic; vulnere, illius fundamentum esse unionem cum summo bono, & naturam creatam omnium perfectionum esse capacem: amorigitur beatificus liber est, quia dictæ unioni conjunctus est. Igitur homo omni potentia, & infinite sapientia patiens est, & c. quæ sunt erronea.

Pag. 255. Re ipsa libertatem describit, ut Hæretici, & verbis tantum nihil significantibus ab his differt.

Pag. 258. Excepto Deo, inquit, revelata facie vilo, humana voluntas omnis necessitatis est expets, & posita judicij indifferentia, si voluntas agat, fieri non potest, etiam per absolutam Dei potentiam, quoniam liberè agat. Calvinus & Novatores re ipsa nihil aliud volunt, aut dicunt.

Pag. 259. Salva, inquit, judicij indifferentia, actionis dominium nunquam perit. Eodem recedit.

Pag. 262. Imponit Molina, quod gratiam tantum sufficientem administrat. Impostura notoria est.

Pag. 270. & 71. Recentiores Theologos carpi, quod scilicet nihil solidi habeant, & nihil boni ab his sperent: utique admitti posse de ipsomet, quoniam centior est.

Pag. 273. Dicit doctrinam Vasquis rebus fidei dispensum attulisse, & scientiam medianam à Vasquio explicatam omnino chimericam esse: nulla in scientia media sunt chimerae, nisi quas ipse affingit, & ut doctrina Vasqui sana est, ita & sincera fides.

Pag. 274. Doctrina Thomistica, inquit, impugnari non potest, nisi principia fidei incerta reddantur. Vñ Scotifis & omnibus, qui piam sententiam de conceptione profiterentur; vñ Molinists, qui prædeterminationem Bannesianam hucusque impugnarentur. Nullus, inquit, præter D. Thomam probavit immortalitatem animæ, & reliqua omnia, quibus tota Religionis vis constat; alii quippe nulla habent principia a priori, & cuncta jejuna ac debilibus tractant argumentis. Modestam sanè & temperatam orationem; & hic Jesuitis ampullosum jactantiam opponit.

Pag. 275. Germanos Theologos alumnos solos Thomistas esse, afferit; ut his fides habeatur, condacat Baro, qui credant.

Pag. 290. Ex Jesuitis unum dumtaxat Osorium Sacrum Concionum scriptorem laudandum prouinat. Nemo sanè doctus huic Baronis iudicio flet.

Pag. 294. Panegyricum in Collegio Germanico recitatum, etiamnam obtrudit, & negat à P. Candido recognitum fuisse. Aberrat à vero, ad fidem publicam provoco; extat enim licentia ab eo subscripta.

Pag. 296. Multa in eo exaggerat, quæ optimum habent sensum; illius auctorem insulsum Rhetorem vocat; guttum Baro depravatum habet; & nullum illi fai nisi infatuatum sapit: addit P. Alcazarem ea scripsisse, quorum Jesuitas pudet; non pudet, ita me Deus amerit; puderet tamen, si Baronis more scripsisset.

Pag. 297. Fatetur, ut unum ex suis defendat, Deipara Virginem meritò recitat potuisse Salvatorem Angelicam arque Rosarium, atque adeò seipsum colere. Hæc sanè ridicula.

Pag. 300.

Pag. 300. Dicit, historiam Concilii Tridentini Rem Davisi, à Marco-Antonio de Dominis compo- sum finit, sed mendacium notorum est: compo- sum fuit F. Paulus Servita, & Marcus-Antonius edi- cavit; quid faciat Baro in obscuris, qui adeò libe- ramente tractat notoris?

Pag. 302. Delicabit corpus Theophilii, quasi monachum esset. Fallitur, nihil monstrorum ha- bant nisi dicamus, prodigiose virum eruditio- nis ex- ius.

Pag. 303. Refert, quendam Jesuitam in His- paniam mutum esse sine cruce, sine luce, sine Credo in Deum: repentina morte potuit extingui; quid tum? anquid multa vires sancti, eandem fortē nacti sunt? adit, alteri Jesuitae Madriti exequias persolutas es- sa, cum tamen alibi, ejurata fide viveret; maligna ca- lumna est, quia pena digna, & qui judices videant: appeller hominem, & publicis tabulis falsitatem evincunt.

Pag. 309. Opiniones Thomisticas, Ecclesiæ tra- ditiones appellat: hic etiam carpit Suarem ut inven- teculum; igitur opinio de conceptu maculato Deiparæ: item alia de prædeterminatione Physica, aliæ: hujusmodi Ecclesiæ traditiones erunt. Quan- do puto Suarem Baro appellat, hæc verba jure usur- pare posset, non sum dignus, ut solvam ejus corrigiam cal- umnam.

Pag. 310. & 311. Fingit, opus Molina prima- editionis supersum Jefuitis fuisse, & aliud emen- dium sublitterum. In hoc etiam mentiri voluit, li- cito publicis convinci facile posse. Ibidem Tomak actus perfectissimum traducit; quia, inquit, huius erroribus campum aperit. Imprudens genetela, imprudens S. Congregatio, quæ ope- ratus Auctoris suspectissimi prostat, liberè sinit. Inde de quaestione Penit., nulla scilicet decre- tur Ponitiorum quibus id vetatur, habita ra- tione.

Pag. 313. Dicit, nihil scribi à Jefuitis in quæ- fide auxiliis, nisi Semipelagianorum objectio- nes etiam dici per Pontificia decreta, veritum est, di quo Calvinitas & Novatores Semipelagi- tanos quipiam opponerent.

Pag. 314. Fide publica rerum gestarum, spectan- tia Europa, Historiam Penit. dicit, abundè con- firmat, oppositum certè fide publica constat. Mo- nosterisque inusta nota legitur, absolutus igi- nusur.

Pag. 316. Imponit Theophilo, quod Sotum ve- cimenum appeller. Falsum est, citari locus non potest: attinet, Toletum commentaria in Atistoreum editio, in manu scripto furatum fuisse. Toletum etiam aliorum calumniarum participem Baro esse vo- lan. Sed hec sibilis explodenda.

Pag. 317. Imponit P. N. Generali, cuius scili- ceat inquit, Theophilus in carcere conjectus est. Nota refert & somnia; quis unquam hoc dixit, vnde?

Pag. 318. Religio Dominicana, inquit, est Ordo venientis, ita est, summopere gratulator, nulla tamen generalis regulabilisque aliqua exceptione; Vincen- tiu[m] tu[er]o hujus quidem Ordinis, non tamen hujus cultu[m].

Pag. 319. 320. Jefuitas falsiloquos vocat: nobis sum nomen imponere veller, retineat fibi; nullus simulacrum magis falsidicus, aut falsiloquus, imò falsificus. Alios etiam Ordines deprimit, ut sum- mopus extollat.

Pag. 323. Fingit nescio quem Jefuitam, in Indias

ante missum, reducem, in templum visum ingredi, eo profus tempore, quo ejus martyrium conciona- tor summis laudibus prosequebatur: sed plusquam analis fabula, Theophilum perperam Baro paulò ante, pag. scilicet 317. unam dumtaxat maledicendi ar- tem calles dicebat; sed Baro præter hanc, fingendi artem optimè callet.

Pag. 325. Ripaldam carpit, in gratiam illorum, contra quos ille optimè scriptis; non verò, ut ait, contra Academiam Lovaniensem.

Pag. 328. Jefuite solent, inquit, suos quamvis in- feriores conditionis, tollere in astra; submissè, ut plurimum, de suis Jefuita loquuntur, sed Baro illos suis convitis longè altius evehit.

Pag. 329. 330. Savonarolam ex professio defen- dit, habetque pro sancto, certo & indubitate; Del- rium verò & Petavium, imò & Jefuitas hoc loco perstringit, in gratiam sui Savonarolæ, quem à Jefuitis hosti animo impeditum fuisse dicit: Ro- mani Pontifices non verò Jefuitæ hominem illum damnarunt, & devoverunt flammis, antequam So- cietas nasceretur.

Pag. 335. P. Eusebium Nieremberg, aliosque Je- fuitas, fallorū miraculorum factores esse dicit: eo- dem jure, nempe gratis, citra omnem probationem dicere posset, Jefuitas esse reos laxæ majestatis, alio- rumque atrocissimorum flagitorum.

Pag. 346. Cirata acta Congregationum de auxi- liis, & vult, per decreta Apostolica, illud unum cau- tum esse, ne quis asseveranter affirmet, quæstionem illam fuisse formiter definitam. Nihil certè à com- memoratis decretis magis alienum; nec est, quod ibidem Ripaldam & Hennao violatæ legis iniun- let, nempe hi scriperant antequam decreta illa ede- rentur. Carpit etiam Jefuitas, quod D. Pennam tanquam hostem traduxerint, postquam acta illa, seu Chronologiam, ut vocat, publicasset, cum tamen antea pro hoste illum minimè haberent. Huic auctori soleme ne est, in notoriis mentiri & calumniari ad ma- jorem calumnæ pompa.

Pag. 349. Imponit Theophilo, quod librum il- lum de immunitate Cyriacorum à Batavis recudi procurarit; cum tamen oppositum notorium sit, lib- erer enim nunquam reculus est.

Pag. 357. Afferit, personam Pozæ damnatam fuisse; & imponit Jefuitis, quod dicant, ejusdem auctoris opera iniuncte fuisse damnata. Nunquam au- divimus personam damnatam esse; opera quidem pro damnatis habemus, quod vero iniuste damnata fuerint, nemo unquam dixit, appellare quempiam debuerat; sed, more suo, de veritate parum sollici- tus, cuncta impunè in chartam proicit.

Pag. 354. Jefuitis acerbè insultat, omnem fidem iis abrogat, etiam dum scribunt de rebus spirituali- bus, & in iis deliderat prudenter; atque, ab iis ne- garires evidenter: simas Sole clariiores, laborare illos in studio partium, & summan injuriam Cardinalibus interrogare: vos, inquit, Jefuitas alloquens, nullum ex vestris errasse confanter afferitis. Reim sanè lepi- dam, credit Baro calumnias, quas ipse Jefuitis affin- xit, sine summa Cardinalium injuria, refelli non pos- se, nec expostulari de iis, quæ interdum à nonnullis, qui codem quo Baro spiritu ducentur, per manife- stam injustitiam, Jefuite patiuntur.

Pag. 355. 358. Imponit Jefuitis, quasi dicant, nullum ex antiquis sensisse pro Conceptione imma- culata; imò contrarium semper dixerunt, scrip- terunt, publicarunt, & tandem Alexander singulari constitutione, hunc esse veterem Ecclesiæ iustum

dilectum

M 4

disertè confirmavít. Ibidem Labatam perstringit, ac Jesuitis audaciam exprobrat & mendacia, veller sui similes Jesuitas esse; nullum enim auctorem invenies, qui majorem audaciam præ se ferat, & tantam mendaciorum vim profundat.

Pag. 375. Invidia & Ixor, inquit, altas radices egerunt in cordibus Jesuitarum. Credat ruhi, invidia passiva potius quam activa Jesuita laborant: atque hæc deinde subnecit, in Paulum & Augustinum truculentas linguis injecerunt, & Thomæ non perciperunt. Quorūm hac? quia nis erroribus subfcribere noluerunt, quos Augustino, & Paulo temere aliqui assingant, nec prædeterminationem Phycicam admittere, quam Baro & recentiores aliqui Doctori Angelico attribuunt, hæc sunt Jesuitarum delicta.

Pag. 382. Dicit, ea, quæ in Breviarii lectionibus continentur, certa esse & indubitate: nonnulla tam identidem expungi jubentur, ut commentum illud de S. Catharina Senensi, quam aliquis, per asseverationem, in Burghesianam familiam atciverat, aliaque hujusmodi.

Pag. 383. Multi, inquit, aliqui, eaque non contemnenda arguēta proferant, quibus ostendunt, S. Franc. Xaverium ex Societate JESU non fuisse: sed hic homo ad P. Bartolum remittendus, ut pro meritis, cum hujusmodi impostoribus excipiat: parum abest, quin dicat, S. Ignatium ex Societate non fuisse: & vero, satis insinuat, pag. 387. ubi dicit, Constantinus Cajetanum, qui S. Ignatium conversum Benedictinum extixit, somnauerat, non alter, quām injuriis & contumelias à P. Joanne Rho refutatum fuisse; hic etiam, ut P. Rho incredibiliter deprimit, ita Constantinus summis laudibus extollit; & hæc Baro studio veritatis, Moralis Theologiae restaurator.

Pag. 392. Omnes Societatis Scriptores, inquit, in Bzovium hostiā animo feruntur, ob prophetam Sanctæ Hildegaridis, ab eo, in annalibus, Jesuitus applicatam: hostilis abet animus, sed manifesta mensa, quis ferat in publico historico? quis autem illum constituit Prophetatum, & Prophetarium Iudicem? Canus in eodem argumento præluterat; Bzovius exscribere voluit, ne fideles decessent Cano successores.

Pag. 393. & 396. Combeffum defendit, & impenitè laudari illius librum, de historia Monothelitarum: sed hic liber notatus, confixus & damnatus fuit: hoc quidem Baro fatetur, non tamen, inquit, propter aliquem errorem; quamobrem verò, libenter ex Barone intelligerem. Addit autem, in exponentis Patribus Græcis, omnium aliorum fidem suspectam esse; at in uno Combeffio nihil profutus desiderari, nec diligentiam, nec eruditio nem, nec fidem; hæc maxime desideratur, præter Christianam modestiam, & alia multa.

Pag. 397. Mentionem facit Theatri Jesuitici, & eorum, quæ in eo continentur, seu vera sint, inquit, seu falsa: librum appellat incredibili calumniarum, fabularum, & falsitatum colluvie scatentem.

Pag. 398. Jesuitas vocat delatores & testes falsi criminis, adversus Dominicanos: expoñtularunt dumtaxat Jesuita de calumnis sibi affectis à paucis Dominicanis. Quod autem addit, pag. 406. Jesuitas bellum ubique in Thomistis mouile, & librum de immunitate Cyriacorum maxima illorum omnium alacritate sparsum fuisse; est potius, quod de paucis Thomistis queramus; quis enim nescit, bel-

lum ab iis motum; vix pauca reponere nobis licuit: librum de immunitate nunquam pro suo Societas agnovit; non nego, paulo acerbiori me esse, & aliqua omitti debuisse; hoc tamen non probat, omnia & singula in eo contenta esse vīosa; nec candor lili obtinuit unquam, inultis scilicet notis obductus, vel asperitus, ut notæ illæ expunctæ manerent.

Pag. 407. Nihil a Jesuitis omissum est, inquit, ut in D. Thomam aliquid ex cathedra statueretur. Nihil unquam tale à Jesuitis admisum, Doctorem Angelicum non venerantur modo, verum etiam doctissimis commentariis illustrarunt: horrent quidem Novatorum hæresis, De ipsam absque macula conceptam prædicant, & nullo modo probant, sed omnino repudiant prædeterminationem Phycicam. Ibidem etiam librum Episcopi Placentini pro debilitate immaculæ Conceptionis scriptum, perperam notat.

Pag. 408. Dicit, nullum esse Jesuitam, qui serva præceptum Apostolicum, quo cætur, ne quis scribat in materia de auxiliis; quam apparet tunc mul ludicru quadrat, Clodius accusat Machos, &c. ab eo tempore scripserunt multa volumina pro sua sententia Adversari, ea profecto libertate, qua major ex cogitari non potest; ne sibi fere nihil de hoc argumento; unum, vel alterum. Statim volumen manuscriptum, Bibliopola Lugdunensis, nostris minime confusis, in Hispania, numerata pecunia, emprum ab hæreditibus Bastidae, Lugduni edidit: in modo lepros nostris negotiis aliqui faciliere visi sunt, decreto illo extenso ad scientiam medium; & non defuit nisi pro præterito Mediolani, qui mera verba Tridentini in Thesibus, typis mandari veteruerit; vera retro, ita me Deus amet.

Pag. 409. Thomista habent, inquit, in supererabili argumenta contra scientiam medium, nullum habens nisi satibile sensimus; si pape amantes sibi somnia fingunt; risum certe continere non possum, cum in mentem venit canendum quoddam argumentum, à nonnemine pro indissolubili habitum, cui ram vix in topicis locum datem.

Pag. 410. Argumentum illud, inquit, redigit ad angustias & agoniam Cardinalem Deligo, cujus subtilitas definit in aristotele que & furoris & absurditatis est, & specie impietatis non caret: ita n. I. Vincens eminentissimum & doctissimum scriptorem quem futilem, absurdum, & impium vocat: credat mihi Baro, argumenta illa contra scientiam medium ad commiserationem potius vel risum, quam ad agniam vel stomachum movent.

Pag. 411. Bellarminus, inquit, præmotionem Thomistarum in prima lororum libitorum editione defendit, sed deinde illam, Superiorum iussu, in posterioribus rejecit. Oppositum moriens denunciat, ut testatur, qui præfens aderat, Pater Eudemon Joannes: & verò notorum est, Bellarmínus prædeterminationi Phycicæ contrarium semper exitus, & dicta illa, quæ circumferuntur ad Clementem, notoria.

Pag. 412. Dicit, Pelagium agnoscisse gratiam in trinitatem supernaturalem, sine teste, nihil volo rale; sed condonandum homini, qui Pelagianos à Semipelagianis distinguere nescivit.

Pag. 413. Dicit, Calvinitas, & alios non nulli, cum Jesuitas Pelagianos appellant: facile esset, reponere, sed abstineo; ergo illos Sedes Apostolica, post diuturnam multorum annorum disputationem, ab errore immunes pronunciavit, Ita et Pelagiani essent? addit ibidem 5. Propositiones in sensu Catholicico,

thabili, admitti posse; sensum igitur Catholicum habere, eumque Jansei; nec enim alium intelliguntur in hoc sensu damnata fuerunt.

Pag. 414. Jesuite, inquit, Hæreticos extra Ecclesiam esse, quam in Thomistis accedere; absit, ut Hæretici cum Thomistis conjungantur; inde certe Catholico non modicam infert injuriam.

Pag. 415. Miserice celebrat acta Congregatio-
nem decaulis, haud parum injuriosus in decreta
Apostolica.

Pag. 417. Approbat & laudat illa omnia, quæ
Mutates contra Baëzam scripti, dignum certè pa-
rato perculum.

Pag. 418. Societatis scriptores, inquit, dicunt, à
destitutis Hæreticos debellatos fuisse: nullus un-
quam hoc dixit, in hoc tamen Jesuita partes suas
dilectari non patiuntur, nec ut spero unquam pa-
tientur.

Pag. 419. Approbat item illud à Mariales dictum;
utrum in leere, per constitutiones Societatis, sigil-
lum confessionis solvere, luculentum, seu luteulen-
tum mendacium est.

Pag. 420. Carpit Ludovicum Carterium, quod
duo Cantuariae deparvavit, cum tamen ipsissima Ca-
tuaria adduxerit, eaque Italico charactere de-
tempa, ad maiorem distinctionem.

Pag. 421. Physicam prædeterminationem, alias
quæ hoministarum opiniones unquam casuras, cer-
tum esse conatur afferit, cum Alexander VII. B.
M. concilia SS. Augustini & Thomas dogmata
procuravit. Certum, inquit, quamvis alioquin
nihil dubium restet, nam i. dubium est, an mul-
ti hoministarum opiniones inter ea dogmata SS.
Augustini & Thomæ recensentur, ita pro rursus Jan-
sone enones suis Augustino affingere non ce-
perit, quod prædeterminationis Physica Doctoris An-
thonij Antonij, omnes præter Thomistas docent. 2.
Est enim, quidnam per illa dogmata intellexerit
Jansone, qui nunquam Breve illum privatum vi-
tæ, non temel Patri Francisco Wanderveken
inclusus significavit, & nihil aliud intelligen-
tibus junxit, nisi sententias dogmaticas, ad
hanc scilicet pertinentes ab Ecclesia approbaras;
nam à dicto P. Francisco me accepisse, sine
modo, & sancte juro; & verò ne mo vel semi-
pudicioriter, his duobus verbis infinitis literis pri-
mo, Papam voluisse, ut indubitate declarasse illa
sententia 10. grandioribus tomis Augustini, &
Iohanna continetur.

Pag. 426. Jesuite, inquit, volunt descendere in
eum Dominicanorum; si non debitus: malunt
cuncta Christi consilium, recumbere in novis
temporebus; dignitates ex singulari voto, directè vel
ambire non possunt: addit autem, Lay-
nus Salmeronius in Coacilio Tridentino honora-
vit locum ambo: palmarie calumniam ex
hunc dñi damnata historiæ maluit excerpere,
cum faciat ex historia Palavicini accipere veri-
tatem dñi certè ut piffum, ita doctissimos Pa-
pæ, asque Pontificios Theologos hinc Canita ve-
nientem Thomista, allatratre non debuerat. Super-
dictum Jesuitas omnes hoc loco insimulat: fed
dilectus spono, Medice, cura te ipsum; nec enim tam
manu tribi unquam dictavat, aut fuggisset Chri-
stianum nullitas.

Pag. 428. Multa Jesuitis imponit atrocia: ni-
mum quod eorum Missionarii inhantes avaritie, in-
dicatorum & Tyrannos evalerint, populos vexan-
tibus Episcopos concularint, & navibus impositi in

Europam ex India remissi fuerint. Mercatores ani-
marum & Evangelii nos esse facemus, & grandem
profectò thesaurum apud Barbaras gentes inveni-
mus; nimicum crucem Christi, supplicia, martyria,
& animas, quas Christo lucramur; populos non ve-
xamus, sed populi ab emulsi excitati saepe nos ve-
xant; non conculcamus Episcopos, sed ab iis inter-
dum, nulla nostra culpa, conculcamur; exempla
omittimus quæ sunt notoria; dicere porro debuerat,
quam ob causam, nostri ex Brasilia semel à Prorege
remissi fuerint, & quomodo jussu Regis, qui Prote-
gis factum dannavit, eo nostri cum maximo honore
redierint: non censemus Patrimonii Societatis no-
stræ loco, dignitates, honores, honorifica munia, sed
cruces, opprobria, persequitiones, aliaque hujusmo-
di, in quibus praesertim gloriamur.

Pag. 429. Approbat item illud à Mariales dictum;
utrum in leere, per constitutiones Societatis, sigil-
lum confessionis solvere, luculentum, seu luteulen-
tum mendacium est.

Pag. 430. 451. Valdensem, insignem profectò
Scriptorem, Thomæ de Albiis & equiparat, infra quem
Theophilum longè deprimit; hujus tamen Thomæ
opera omnia singulari nota à Sede Apostolica con-
fixa fuerunt.

Pag. 432. In S. Bernardinum valde injurius est,
quem inveniuit, S. JESU nomen populis adorandum
propofuisse, pari culeu cum Eucharistia; quasi verò
S. Bernardinus cultum absolutum à respectivo mi-
nimè distinxerit.

Pag. 433. Reperit, quæ jam aliæ dixerat, ni-
mirum, S. Ignatium librum exercitorum Gar-
cia Cisnerio furatum esse; ita sèpè reddit importuna
musca.

Pag. 439. 460. 461. Lessium atrociter carpit, no-
nitatis insimulat, atque, illum à tramite Patrum re-
cedere, ad rationem humanam res fidei reducere, &
de arcana fidei mysteriis minùs reverenter loqui: in
virum vita sanctimonia & singulari doctrina prædi-
tum, hæc minimè quadrant: sententiam illam de
prædestinatione ad gloriam, post prævisa merita,
Lessius docuit, quam S. Franciscus de Sales per lite-
ras, quarum apographum authenticum, penè me
est, ipfi gratulatur, additque illam semper sibi pla-
cuisse, ac verissimam visam fuisse; propterea Baro
tin acriter in eum invicitur, eumque lapidat de ope-
re bono.

Pag. 463. Exprobatur scenicas Jesuitis jactationes,
quæ Molinam Bannefio anteponant, longè tamen
illi postponendum; sed omnis comparatio odiosa;
exit, cui unus, erit, cui alter magis placeat; falsi-
simum porro est, quod ibidem subnectit, Molinam
domesticam emendationem passum fuisse; prostant
hodiendum, prima editionis exemplaria, quibus Ba-
ro manifesti mendacii conyincitur. Quod autem ut
habet pag. 464. Jesuitas auctoritate, quæ valent, Mo-
linam censure subduxisse, ridiculum est; cum sciant
omnes, cui parti Clemens VIII. Cardinalis Aldo-
brandinus, Orator Regis Catholicæ, aliquæ optimæ
faverent; cujus rei Eminentissimi Perroni literæ
plena faciunt fidem.

Pag. 465. 466. Confirmat ea, quæ à Mariales
contra Bellarminum scripta fuerunt; ut potè, inquit,
ab opinione communis non aliena: addit Bellarminum
in Hispania prohibitum fuisse, eumque validissimis
Hæreticorum argumentis debiliores solutiones oppo-
suissent, cujus rei testes appellant Perro-
nium, Bentivoglium, Chiamerium, hic erat celebris
Minister

Minister Calvinistarum) sic lunam canes allatrant, & Baro splendidum Ecclesiam sydus, sed quid tandem his convitis & calumnis Baro nihil certe, nisi quod Bellarmino nihil profus gloria detrahit, dum ipse mortalium maledicentissimus centetur.

Pag. 467. Probabile est, inquit, Delrii librum malum docere, non arcere; an quo si probabilius? auctorem istum Baro & pauci ex sociis nunquam ferre potuerunt, causa in promptu est: sed omitto, illud unum dico, Delrii doctissimum esse scriptorem, qui malum non docet, sed arcer: oculi livore perfusi nihil sincerum aspiciunt.

Pag. 468. 471. 472. Sugillat & carpit Suarem, quem ob censuram sui libri precipitem actum esse in sepulchrum afferit; quod verba, tot mendacia: Suaris liber confixus non fuit, vocatus auctor, Pontifici fecit satis; iussus tandem duas sectiones grandis voluminis, ne quis inde imprudens errandi occasionem caperet, supprimere ex parte: decreta porro illa, quibus confixus Suaris liber dicitur, edita fuere anno 1605. & ipse Romanum ante vocatum anno 1602. obiit autem anno 1617. longo igitur 15. annorum morbo, si superius placet, ex memoratis decrevis contracto diu vexatus, tandem obiit, quod certe a veritate alienum esse notorium est; cum revera ad annum usque 1617. prospera satis valetudine fuerit, & indefessus grandia illa, que restabant, volumina perfecerit, quo tandem, cum satis superque pro vindicando Ecclesia jure, qua virtute, qua ingenio laborasset, maxima illa & turbulenta controversia, inter legatum Pontificum & Regios Senatores Olyssipone orta, hisce novis laboribus fractus, mortalem hanc vitam cum eterna commutavit; prout in ejus vita, & alibi.

Pag. 473. Casum moribundi absolvendi, ut prescribitur in Rituale Romano, perperam suo modo explicat; defendit ibidem *Mariales*, eo quod acta Congregationum citaret, quod tamen per decreta Pontificia veritum est; & ut *Mariam* supereret, addit, acta illa publica traditione contineret: videvit S. Congregatio, qua curia evituit, licet publica traditione continueantur, saltem si huic Baroni credamus.

Pag. 474. Recitat cum suo *Mariales* plusquam anilem illam fabulam de Valentia, ad Clementis pedes corruente; ac paulo post ex mortore moriente, qua tamen roties falsitatis convicta est; sed nihil refert, fabulam repete juvat: addit ibidem, duos Pontifices a sententiis Molinae alienos fuisse; curigitur illam minime notarunt: denique ferre non potest modicas laudes ab Auctoriis Patri Vasquez aspergas, & illas per sarcasmum ampullofas vocat.

Pag. 475. Patrem Vasquez diversimode ludit, & valde deprimit, ac dicit, debilem esse, in suis opinioribus confitmandis, & ab eo gravissimas Theologiae questiones ad entia rationis reduci; jurare doctissimum & acutissimum istum auctorem a Barone nunquam lectum fuisse, aut certe non intellectum; quid porro Pygmaeus ad Herculem: Ibidem Suarem, alioisque Societatis Scriptores fugillat, praedicitque, nullum unquam fore in cujus verba quæpiam Univeritas jutet: absit, ut Juremus unquam in verba cuiuscumque hominis errori obnoxii.

Pag. 477. Petavius, inquit, permisus non fuit de gratia scribere, ne doctrinam Societatis à doctrina Augustini diversam esse profiteretur. Hac Baro scribit, perinde atque si huius consiliator, vel particeps exitisset; non scripsit de gratia Petavius, ut decretis Apostolicis obsequeretur, qua tamen Ba-

ro impune violat;

Pag. 479. Valerianum magnum summoperdat latum, eumque cum omnibus viris doctis & sanctis, multa inulta & gravissima à Jesuitis passum esse, dicti; nihil sane illa Jesuitis, sed multa Jesuita ab illo, ut videre est in adjuncto opusculo. Quinam porro sint viri illi docti & sancti, Baro nobis indicare debuerat; ii fortè sunt, Jansenius, Baius, Aurelius, Synnichus, Scioppius, aut certe Canus, Bannez, Redus, aliqui juriati & aperti Societatis hostes. Quod verò addit, Ruinum, Incofer, & Azor male habitos esse à Societate, eo quod doctrinae Thomisticae ad dicti essent, vanum commentum est: Ruin, & Azor nihil unquam à Societate passi fuerunt, ut videat in Bibliotheca scriptorum nostrorum apud Alegam-ben; Incofer nonnulli sub fine, sed alia longe de causa, ut notorium est.

Pag. 480. P. Balchazarum Alvarez, hominem sanctum, Martyrem domesticum vocat; & hac homo religiosus scribere non dubitat de piaffino viro, quem Societas universa benignè semper completa, imo & venerata est. Addit ibidem, Jesuitas alienas domos, reditus, Abbacias, ea, quia pollentes, apud Reges auctoritate, sibi arrogasse, & hac ex Valeriano: palmaris autem calumnia est & crassissimum mendacium, Jesuitas involuisse unquam in alienas domos, quomodo raperent aliena, qui vix sua servare dicterent, quod certe nobis Alexander VII. vitio veterante solebat?

Pag. 481. Flebiliter expostular, viros doctos & pios, nimurum Jansenistas, inauditos, indefensos, in variis regiones relegari, hoc solum nomine, quod Jesuitis non placeant; & ex partium studio, ac litorie fieri, asserit, ut contra omnem juris rationem & usum, inauditi, qui legibus publicis parent, amoneantur: loquuntur de quibuldam, Rego, iussu regatis; unde patet quantum sis haveat auctor; quod vero constationes Ecclesie in materia praeternit fidei leges publicae non sint; iis tamen illi non parabant. Miror sane, qua audacia, hic auctor Romanos Pontifices, Regem Christianissimum, & Regnam iustitiae accuset.

Pag. 483. & 488. Sancti Ignatii vita ab Eusebio Nierembergo scripta, inquit, quædam continet, quæ in processu canonizationis falsi convicta fuerunt multas autem ineptias, & nihil profus, quod sponsalia non indiget; illud prætextum celebre ac tritum, ego volis propius ero, quod S. Congregatio R. tuum, non modo non approbat, sed omnino rejecit ut falsum: hac non solum in sanctum injuria, verum etiam in S. Congregationem, quæ licet dictum illud non approbarit, non tamen, ut ait Baro, ut falsum rejecit, aut falsi convicit: nullus profecto Harterius in S. Cœlestes invertecundius grassatur. P. Joannem Rho ibidem carpit, ejuslibitorum censuram summi in Societate beneficium suisse, asserit; ex quo satis insinuat, plurimum Jesuitis timendum suisse à Constantino & Castaldo: provoco ad Doctorum oculos & judicium, non nihil forte aerioris stylus libris P. Joannis Rho deprehensum & castigatum, quod enim ad suscepsum argumentum & S. Ignatii defensionem pertinet, nihil profus in iis desideres, cum rem omnino consercerit. Subiectis deinceps, Jesuitatum aures satilis & absurdis assuevisse; ita est Baro, cum tua scilicet commenta auribus excipimus.

Pag. 484. 383. 487. In libro Ludovici Syderi, sub eius nomine, P. Vincentium Caraffam, Propositum Generalem Societatis agnoscat, multa ero-nea

ne committit, cumque tot erroribus, falsis & ab aliis fecerit, ut Jesuitis indecorum fuerit, vel non auctorem manifestare: ejusdem etiam Patris functioni aperte obloquitur, & Bartolomus nostrum intercipit, quod in illius vita se scripta eum plus agno laudavit. Laudes hominibus Societatis aper- tissimamente accipit, acque si aliorum convixta essent: sed dic omni quarto, Vincenti Baro, vel Jesuita novem- annus, qui ab aliis falsos errores (sic enim ap- pellat) vel non moverant, si primum, cur eos pro- mulgauit à pessimo illo viro passi sunt: si vero alte- rum, igit alia de causa nomen auctoris suppres- sum, que certe demissione viri petenda est; scio, nunquam in opusculo illo displicuisse, ut propterea confidione dignum judicatus sit: sed expecto, ut proportiones illas eroneas, aut haereticas mihi desig- gue, quas in eis reperiens; verore enim, ut aliquid dicas, quod errorem non sit; erroribus scribendis ut foret illuc vestrum, ut errores ubique videre tibi vi- deas; telicitum oculum accusa, non librum: rem profecto mitam; quidquid sacram & sanctum ei quid nos, cammo dente mordere ac rodere non cellas, si canentes jam dudum obstatuerunt: quo ad Baroni respectat, is profecto est, qui alieno stilo non indiget, ut Caraffam nostrum & sua deinde scripta vindicet; stylum habet elegantissi- mon, ac certus, si quis alius, & scriptorum gloria vel, nolis, celeberrimus iure ac merito evaluit; ne dubias, in hospitio Societati nunquam deerit, & magna occasione tua dictaria probè & luculentiter exponat.

Pag. 505. ad pag. 522. Societatem ejusque homines omnis generis & res ab iis praecitate gestas mirum in modum elevat & deprimit; suos vero tollit ad astram; istud gratulor; illud vero & quoniam inter fero; quamvis tritum illud accersere possem, an oculus tuus ne- quia me est, quia ego bonus sum.

Pag. 505. Dicit, Jesuitas invidere Dominicanis; vix sane crediderim, nimurum Baroni, aliisque Baroni similibus; in quo enim & vero, quod ad commemorata officia spectat, rei certus, constanter juro.

Pag. 506. ad pag. 522. Societatem ejusque homines omnis generis & res ab iis praecitate gestas mirum in modum elevat & deprimit; suos vero tollit ad astram; istud gratulor; illud vero & quoniam inter fero; quamvis tritum illud accersere possem, an oculus tuus ne- quia me est, quia ego bonus sum.

Pag. 505. Doctissimum quemque Jesuitarum ab uno Combeffio infinitis partibus superari non invenies facile, qui tuo judicio stent, nisi con- duxeris.

Pag. 506. Bibliotheca, inquit, Possevini à Ciacco- nio composita fuit, craffissimum mendacium est; liber à publicis censoribus recognitus fuit, vivente Ciacconio, qui plagiū illud minimè tulissent; responsum Bellarmine ad Regem Anglie virtuosa voca- mirū, quantum Bellarmine odisti, Vin- centi Baro: quoniam obrem vero & quia noster est.

Pag. 508. Confessarios Principum & Regum hu- jus temporis corripit; quia res, inquit, ad regulas Evangelii non exigunt; hoc telum Annarum pre- fersit ferit, quem forte odisti, Baro, quia primum de scientia media, & contra novatores foderatos optimè deinde scriptis: sed viderint Imperatores, Reges, Principes, quā parūm honorifice de iis cucullatus iste loquatur.

Pag. 514. Libros haereticorum, quo ad humanas disciplinas, libris Jesuitarum anteponit, non tantum numero & mole, verū etiam eruditio & scientia pretio; paulò vero ante dixerat, à tribus, aut quatuor Græcis, quī post captiam à Turcis Con- stantinopolim, in Italianam se receperunt, rem literariam omnis generis majus ornamentum & incrementum accepisse, quālibet & scriptis, & laboribus omnibus Jesitarum. Væ miseris Jesuitis, si Baronis iudicio standum esset: sed publica & notori- a veritas nobis faverit, nec Baronis mendacia, caluniae, livor, odium efficient unquam, ut bonum Societatis nomen extinguitur: cum vel inde suscep- tus sit Baro, quod Haereticorum voces usurpet, ad- vertiūs Jesuitas, quos etiam, pag. 520. eodem cum Wendorckio scommatum & sarcasmorum genere ludit.

Pag. 522. 530. Dominicanus Ordo, inquit, non potest magis dissentire à Schola Thomistica, quā a se ipsa divelli: audax profecto dictum, imō erroneum & haereticum.

Pag. 539. Nunquam, inquit, decora Ordinis Dominicani Societas adaequabit; hæc flores dumtaxat & folia, ille fructus uberrimos tulit: Societatem nostram pro minima semper habebimus cum S. Patriarcha nostro Ignatio, nec unquam illam aliis Ordinibus equiparandam esse educemus, ne dum sanctissimo Prædicatorum Ordini; quod autem illa flores tantum & folia, nullos tamen fructus hucque tulerit, dare non possumus, quia constitutiones Apostolicae aperte refugantur. Paulus III. in Bulla qua incipit, Cū inter cunctas, hæc habet, attendentes ad fructus uberes, quo in domo Domini haec tenus produxit suis. Idem in Bulla, qua incipit, Licit debitum, hæc dicit de Societate, velut ager fertilis in Domino multiplices atque uberes fructus animarum ad summum Regis Laudem & fidei incrementum attulit. Julius III. in Bulla, qua incipit, Exposuit debitum, testatur, spiritualem animarum fructum ex Societate crescere. Paulus IV. in Bulla, qua incipit, Est ex debito, ita loquitur, attendentes quantum in Ecclesia Dei haec tenus fructum Societas attulerit. Pius V. ita Bullam unam incipit, Innumerabiles fructus, quos benedicente Domino Christiano orbi Societas Iesu, &c. haec tenus attulit; Alteram vero in hunc modum, Dum indefessa considerationis intuitu perscrutamus, quam tam Reip. Christiana utilitatem attulerint dilecti filii Societatis Iesu. Omitto alias Romanorum Pontificum amplissimas testificationes, ut Gregorii XIII. qui Jesuitas fructiferos palmites in vinea Domini vocat, qui uberrimum fructum attulerunt. Fructus item illorum operam, item mirificos in agro Domini fructus ab ea religione tantopere utili productos. Item Gregorii XIV. qui in Bulla, qua incipit, Ecclesia Catholica, hæc habet illius, de Societate loquitur, vel turbationem ad communem Ecclesia dampnum, vel pacem & integratatem ad eisdem utilitatem maximè pertinere putamus. Addi potest hæc insignis commendatio, qua singularem Bullam Paulus V. in hunc modum incipit, Quantum Religio Societas Iesu, in Ecclesia, ad fidempietatis & religiosus augmentum, proficerit, & in dies magis proficiat, nos ipsi sumus, & Christiana Rep. novit universa. Omitto innumerata ferre diplomata Apostolica in quibus Romani Pontifices idem testantur, etiam hoc enim, ut videre est in recentibus literis Apostolicis ab Alexandro VII. ad Serenissimam Remp. Venetam, pro restituione Jesuitarum scriptis. Unus tamen Baro & novatores secus sentiunt, & flores tantum non fructus, Societatem tulisse omni assertione affirmant, sed nullius aut dubia fidei hominibus nulla debetur fides.

Pag. 545. Theophilus, inquit, Doctorum & Academicarum suffragia dolo captavit, & contra Rom. Ecclesiam sollicitavit; vellem, dices, quo dolo; eadem suffragia postea edidit, nemine ex iis refragante: deinde quid quælo in his contra Remp. Romanam? denique nunquid liber priori censuræ ac notæ subducetus, per decretum sanctæ Congregationis; postquam scilicet Theophilus denunciasset, illud martyrum per pestem pro certo martyrio a se non adstrui, sed tantum probabi, quod nullo modo satis est ad publicum cultum indicendum.

Pag. 546. Addit, ejuslibrum, seu verius libellum de Communione pro mortuis, Arianorum & Lutheranorum hæc sibi sapere; restitutus tamen fuit à S. Congregatione paucis detractis, idque singulari decreto, an forte illud in gratiam Arianorum & Lutheranorum?

Pag. 555. Nihil Calvinus, inquit, atrocius scribere potuit, quam Theophilus, qui Romanos Pon-

tifices & Ecclesiam conspurcavit: dictum profectib; gravissima nota dignum, vix ipsi Calvinus condonandum.

A pag. 544. usque ad finem, refert ea, qua Thomas Hurtado contra Theophilum scriperat in libro à S. Congregatione confixo; undé temere addit, pag. 568. doctrinam Hurtado in dicto libro contentam à S. Congregatione non modò approbatam, sed pro sui receptam; cur ergo illam damnavit?

Pag. 576. Carpit P. Joan. Ant. Velasq. eo quod paucis laudibus Theophilum obiter ornaverit: Bonis stomachus nihil mite, vel humanae concomitare potest.

Pag. 577. Theophilus doctrina, inquit, de Martyrio per pestem, eo fine ab eo inventa, & publicauit, ut Societatis sua Martyres multiplicaret. Quid temere judicas fratrem tuum Vincenti Baro? quod vero Societati desint iisque magno numero, qui pro fide & religione sanguinem fuderint, ut ipse Pius V. testatur his verbis, ex Bulla, qua incipit, Cum indecessa, excerptis, ac eorum aliquo sita Domini amorem perficerit, ut etiam proprii sanguinis prodigi martyrio voluntario se supposuerint. Sed in re notoria, diutius herecum non est: in modo vel ex hac Baronis, falsa licet conjectura, manifeste sequitur, multis ex nostris eò charitatis ardore flagrare, ut pestiferaue correptis ultro adfini; quare laudare potius charitatem nostrorum, quam falso putatum eorumdem ambitionem capere debuerat, parum abest, quin aliquid saltem innam quod ad res majoris Britanniae pertinet, sed abstineo, charitatis ergo. Alia quā plurima has similia à me omisſa sunt, cum eadem hic auctor pluries repeat; unum tantum subiecto à me obseratum, Baronem scilicet in multis capitibus, cum novatoribus convenire, que breviter induco.

1. In stylo, quiclibet inequalis sit. Eadem tamen floridè & eleganter, non ullo quidem, sed vi quadam fluere videbor, & hec omnium fieri Hæretorum singularis laus est. Quid enim Calvinus ele-gantius, Melanchtonem latinius? &c.

2. Quinque propositionibus ab Innocentio X. & Alexandro VII. damnatis sensum Catholicum attribuit.

3. Pra se ac suis reliquo omnes nihil ducit.

4. SS. Augustinum & Thomam semper habet in ore, sapientatus, doctrinam suam damnari non posse, nisi Augustinus dampetur, hic autem damnari nequit, cum doctrina Augustini Ecclesie doctrinalit.

5. Omnia gesta negat, si Jesuitis favent, quamlibet vera & si favent suis, adstruit omnia ficta & falsa.

6. Depravat auctorum loca, & falsa iis affingit.

7. Declamat, plenis buccis, contra miseros Casuistas, rideque passim Escobar, cum suis 4. Animabus, & 24. Senioribus.

8. Jesuitas convitis & probris cumulat, multus atterit fabulas, quibus eos ridiculos, seu ridendos præbeat, astringit crimina, exaggerat illorum opiniones, insimul Pelagianismi, congerit denique, quidquid Hæretici, vel Politici, vel Amuli contra illos ante scriperunt.

9. Defendit Nolanum, Reginaldum, aliquo-sque suspicios, & Combeſitum, & quosdam alios ejusdem generis miris laudios prosequitur.

10. Extenuat auctoritatem Sedis Apostolice & Ecclesie, atque, non posse ab ea definiri quæstiones disputatas,

aliquas, nec ea quae ad factum, & materiam Sacra-
mentorum pertinent, & nihil aliud, nisi quod verbo
Divinitus.

ii. Graviter expostular de Principibus, qui à Je-
sus induiti, viros pios, doctos, & legibus commu-
nione obtempantes ab officio removent, & in va-
nu oblegant Provincias, ut fecit Rex Christianissi-
mus ex dominata nomine, quod si doctrinae Jesuiticae
adherere nolit.

iii. Libertatis naturam ita explicat, ut velit, posito

judicio indifferat, actum voluntatis liberum ne-

cessum sequi.

iv. In Jelutus invenitur passim, eò quod D. Aug.

decimam, inquit, rejiciant, atque pestilunt, & S.

Decorem irreverenter excipiunt.

v. Niam Jelutum potentiam & auctoritatem

delegat fugillare etiam Regum & Principum Confes-
fiones, eo quod a regulis Evangelii non attendant.

vi. Illa verborum colluvies, convixior scilicet omnis

genus & calumniarum; mitra quidlibet audendi fin-

gendi & ferendi licentia, nec non parum Christiana

verbibus facilius & aculeis distincta, haec in quam

Baronum familiaria & quasi nativa. Sed ut tandem

condolentes, securi sepiè considerata capita de hoc

argumento, que fortè ubi grata accident, prioribus

summis adiuncta, hic etiam subnuptio.

vii. Numquam probatum fuit, Theophilum auctorem

fuisse, sed de quo agitur; aut esse blasphemum,

apom, calumniam, aut falsa esse illa omnia, qua-

dicta aucteritate, cum multa vel notoria, vel pu-

bescipienda essent. Nec opponi potest, quod

Thom. blasphemus exitur, quia de illo semper

longe sentimus loquutus est; hoc cum ferre non

potest, numerum S. Thom. esse regulam fideli, quod

haec auctoritate, cum revera S. Doctor non

adversus Hæreticos Vigilant. Helvid. Jovinian. Pe-

lagium, Luciferian. Origenist. Ruffin. Presbyterum

principum Origenis defensorem erroris noratum à

Gelasio cap. Sancta Romana, dist. 15. idemque assert

Bellarminus de scriptoribus Eccles. accedit, quod

duas satyras in Hieronymum prior scriperat. Deni-

que Hieronymus paulo auctior fuit aduersus discolorum

Monachos & Clericos; sed non tam homines, quam

hominum via perstrinxunt.

viii. Dolo quidem, & fateor ultra, Theophilum,

hæretici auctor est, justo acerbiorum & morda-

ciorum; ab eo agendum fuisse verecundius cum

calumniis, quos siccus honore & cultu prosequi

solet, ac præstans cum R. Generali, & R. P. M.

M. I. tremebat eo nonnulla singularia, facta, aur

etiam novarum discordiarum femina omittenda;

ad propriae toriunimania convititia, tot calumnias

accusellas in eum retoque ruerunt; nonne in

caecum moderamen inculpata tutela servandum

et unquam hoc non est maledictum reddere pro

caecis, idque cum multiplici sacerdotio etiam proprie-

tate nominis Baro tam multa & gravia illi affinge-

bat debuit homo eruditissimus, tota tantorum

caecum auctor pro ignorantissima pectus; piissi-

mo & religiosa disciplina retinenterissimus, pro im-

modum & hypocrita, immo pro damnato re-

bus Atheon; ingenuus scriptor, pro plagiario &

egregius denique sancte Sedis, & Catholicoco-

ndogmarum defensor, pro acerrimo ejusdem Se-

cretaria hoste traduci debuit?

ix. Competit fuit deinde ac notoria falsitates

Theophilo affictæ. i. Quod P. N. Vicarius

librum illum à Jefuitis legi, nimurum ante

secundum S. Congregationis, vetuit enim tantum

plenumbus, non vero alius. 2. Quod Theophilus

ob hanc causam in carcere missus fuerit. 3. Quod

P. N. Vicar. sententiam in Theophilum tulerit, eam-

que super mensam, praesente Theophilo, legi man-

darit. 4. Quod Theophilus bajulus fuerit. 5. Quod

fit fons filius. 6. Quod sit monstroso corpore. 7.

Quod manuscripta ex bibliotheca PP. Prædicatorum

Camberii per furtum subtraxerit. Cuncta hæc, alia-

que hujusmodi falsissima esse, constat; unde Advo-

catus, qui hæc narrat, caute identidem hanc clausu-

lam interserit, ut audio.

IV. Dato etiam & non concesslo, cuncta hæc in

Theophilum vere quadrare, cur tot ac tanta calum-

nia universa Societati affictæ; cur celeberrimi illius

auctores Bellarmin. Tolet. Lugo, Salmeron, Laines,

Suar. Vasq. Lessius, aliique fœdati & consuprati?

cur calumnias contra Societatem jam olim ab Hære-

ticis, Politicis, & mulis, excoigitate, iterum publicatæ,

& à Barone in suos libros congeftæ? cur S. Ignatius

& Xaverius male habiti, quasi hic ex Societate unus

non fuerit, ille vero Conversus Cassinensis extiterit,

& libellum Exercitorum cuidam de Cisneros furatus

fuit; cur P. Vincent. Caraffa bona memoria, tam acriterab

illo exceptus? quid quo hæc, & alia ejusdem

generis ad Theoph. seu Petr. de Valle clausa?

V. Nec juvat in hanc rem Sanctorum exempla

proferre, ut Nazianz. Hieron. Basil. Chrysoft. Thom.

Bonavent. &c. Nazianz. enim acriter lanè in Maxi-

mum inventus est, tum orat. 28. tum in carm. de vita sua,

à n. 51. Sed hic maximus erat Hæreticus Apollina-

rista, & venenum illud ab eo teatum vir Dei statim

exploravit atque prospexit: quare ut lupum à Pafo-

ris ministerio arceret, quid mirum, si paulo vehe-

mentius in illum inclamarit.

VI. S. Hieron. apertum stylum exeruit; ita est; sed

adversus Hæreticos Vigilant. Helvid. Jovinian. Pe-

lagium, Luciferian. Origenist. Ruffin. Presbyterum

principum Origenis defensorem erroris noratum à

Gelasio cap. Sancta Romana, dist. 15. idemque assert

Bellarminus de scriptoribus Eccles. accedit, quod

duas satyras in Hieronymum prior scriperat. Deni-

que Hieronymus paulo auctior fuit aduersus discolorum

Monachos & Clericos; sed non tam homines, quam

hominum via perstrinxunt.

VII. S. Basilius contra Hæreticos tantum acrem

stylum habuit; Bernardus contra Petrum Abaillardum,

laborantem erroribus; Hilarius contra Con-

stantium Imperatorem Arianum; Lucifer Calaritanus

contra Julianum Apostatam; item Nazianzenus &

Basilus, Bernardus, Petrus Blesensis, Salvianus, Al-

varus Pelagius, contra mores & vita suorum tempora-

rum, SS. Thomas & Bonaventura contra Guillel-

num & S. Amore, ejusque socios, publicos Religionis &

SS. Ordinari hostes, quorum libri à Sede Apo-

stolica damnati fuerant, ac proinde si non prorsus

Hæreticos, in fide tamen valde suspectos. Gelafius

errores potius, quam errantes confixit, Gretterus,

Serratus, Scribanus Hæreticos apertos agitarunt

sed hanc materiam ipse Theophilus lib. de malis ac

bonis libris partit. i. erotem. 9. à n. 133. adn. 173. ac-

curatissime pertractavit.

ANTIM. Hæc brevis summa illotum est, que in

hanc rem à me olim congesta fuerunt; vel obiter in-

dicasie, iis forte satis erit, qui temporis & otii peniu-

ria laborant, & vix unquam à se obtinent, ut gran-

des apologetas lustrandas oculis suscipiant: non deerit

tamen, crede mihi, justum vindicarum volumen; &

vero sat citò, si sat bene.

PITHANOPH. Justum aliud volumen mihi su-

perfliuum esse videtur, cum Baroniis dictoria eo ipso

satis refellantur, quo exponuntur; accedit, quod pauca illa, quæ idem tamen iis subiectis, inclinata jam per se Baronis causam omnino proruunt. Sed finem ponamus huic congressui, qui jam longius, quam patet, excurrat.

ANTIM. Proximum citius expediemus, in quo illud opusculum discutiemus, quod à R. P. M. Ant. Marinario de opinione probabili ante duos annos, non sine singulari eruditio[n]is & urbanitatis elogio, compositum, & in lucem editum est; neque illud totum & integrum, cum in multis nobis consentiat; sed pauca dumtaxat, quæ pro scholarum licentia doctissimus auctor aequi bonique consuleret, à nobis discuti & refutari: interea libellum legere poteris, ut deinde parior advenias.

PITHANOPH. Faciam, ut jubes; vale Antime, quam primum adero: cum ab aliis curis hoc tempore liber sim.

ANTIM. Tu quoque vale Pithanophile; illud p[re]ceteris in video tibi, quod ab aliis curis sis liber. Vale carum caput.

DIALOGUS VII.

De Opinione Probabili.

In quo nonnulla ex Opusculo R. P. M. Ant. Marinarii de Opinione probabili refutantur.

1. PITHANOPH. Parum certè absuit, Antime, quin centies libellum istum de opinione probabili à R. P. M. Marinario scriptum & publicatum abjecerim; ita enim mihi obscurus vifus est, & metaphysic tritis, seu spinis horridus, ut mihi non semel caput fatigari: & verò nihil in eo perspicuum & limpidum invenio, præter luculentas D. Agnani laudes, liberali manu, & stylo paßim asperitas.

ANTIM. Fui aliis, qui tecum idem sentiret, ut mihi aliquando significavit; cui reponere nihil potui, eo feliciter tempore, quo libellum minime legeram; at modo legi, & nisi fallor, satis atento animo; illas tamen tenebras in eo non invenio, quæ tibi crearunt molestiam; et quidem ratioscini modus omnino metaphysicus, seu scholasticus, ut vocant; hoc tamen non fecit, quin à me probè intelligetur, & auctoris mentem asequitur fuerit; immo universa doctrina hoc libello contenta, ad paucā faciliē reduci potest, licet mihi nullo modo probentur. Et ut à primo capite initum ducam, unum statuit, quod tamen manifestè falsum esse, constat; vult enim, proposito aliquo objecto probabili, cum motivis sufficientibus ad assensum probabilem, minimū circa certitudinem, intellectum moveri ab iisdem, ac determinari, non verò à voluntate; quod reverè falsissimum est; nam rapitur tantum, id est, determinatur intellectus ab objecto evidenti & certo; secus ab obscuro, seu proposito circa evidentiā; unde ab alio determinari, necesse est, quia potentia libera non est; sed non ab alio, quam à voluntate.

PITHANOPH. Voluntas non fertur in incognitum; prius igitur intellectus attingit objectum, quam voluntas.

2. ANTIM. Prius, per meam, ut vocant apprehensionem, seu nudam representationem, concedo;

prius per assensum & judicium de illius veritate, nego.

3. PITHANOPH. Ut prudenter intellectus assentiat, motivum sufficiens representari debet, ac proinde judicari sufficiens, nimis grave & rationabile, ab eodem intellectu: igitur hoc factum judicium praedit & præcedit actum voluntatis; sed inde sufficiens intellectus ad assensum determinatur.

4. ANTIM. Si est evidens assertum, motivum illud esse sufficiens ad prudentem assensum, quantumvis probabile, ut nos in nostra sententia exigimus, certam enim dumtaxat ad proximam probabilitatem admittimus, intellectus circa determinationē voluntatis determinatur, ad judicandum dictum motivum esse grave, rationabile, & sufficiens ad prudentem assensum; remanet tamen adhuc indeterminatus, quo ad judicium de veritate objecti, licet determinari sit ad judicium de probabilitate; igitur ad judicium illud de veritate objecti ab alio quam ab objecto determinari debet; igitur à voluntate sola, que tamen nullo modo fertur in incognitum, ut patet; si vero est tantum obscura & incerta probabilitas, ac proinde intellectus ad primum illud judicium de probabilitate non determinatur à motivo, in hoc casu, etiam à voluntate determinatur ad judicium probabile de ipsa probabilitate; semper tamen ad primum aliquod judicium venientem est, ad quod ab aliquo objecto intellectus determinetur; nam in hac casu, certum erit, judicium illud de probabilitate est probabile; præmisso autem primo illo judicio certo, voluntas potest, si velit, determinare intellectum ad judicium illud probabile de ipsa probabilitate, ac deinde ad judicium probabile de veritate objecti; in his, ne minima quidem difficultatis mica est.

5. PITHANOPH. Ut voluntas sine aliquo motivo agere non potest, quod reverè differt à motivo intellectus, ita h[oc] sine motivo agere nequit; igitur ne determinari à voluntate, si absit omne motivum, saltem apparet, ut accidit in judicis erroris; igitur si motivum adest, cur alia determinatione voluntatis opus est.

6. ANTIM. Rechè dicas, intellectum agere non posse absque aliquo motivo, saltem apparenti, sed si non obstante motivo, ipsum objectum obscurum manet, motivum propositum intellectum non capi, nec determinari; sicut objectum propositum voluntati sub ratione boni finiti, non determinat voluntatem; hoc autem inter utramque potentiam discrimen intercedit, quod voluntas proposito objecto non tanta, seu necessario, sed tantum sufficiente seipsum determinare potest, ut illi adhaeret; quia est potentia libera; secus tamen intellectus, qui non est potentia libera, ac proinde proposito licet motivo illa sufficiente, ut vocare soleo, non tamen necessario, seu rapiente potentiam, à seipso determinari non potest, nec ullo modo assentiri, nisi à voluntate determinetur.

PITHANOPH. At si motivum est, moveat, si moveatur, determinat; cum idem & moveat, ac determinare.

7. ANT. Toto celo erras alioquin voluntas à motivo determinaretur, nec leipsam determinaret, ac proinde libera non esset, quod hereticum dicuntur est. Motivum igitur idem moveat dicuntur, quia tale representatur, aut judicatur, ut voluntas circa objectum talis motivo vestitum tanquam circa bonum agere possit; aut intellectus, tanquam circa verum; ita tamen, ut bonum illud sub ratione boni finiti representetur, id est, non sub ratione puri boni, sed cum aliqua ratione mali coniunctum; & per hoc judicium, ut vocant, indiffe-